

Saksframlegg

Saksbehandlar: Ole Inge Gjerald, Fylkesrådmannen, Sogn og Fjordane fylkeskommune
 Saksbehandlar: Thorbjørn Aarehun, Fylkesrådmannen, Hordaland fylkeskommune
 Sak nr.: 18/1928-1

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fellesnemnda	6/18	08.03.2018

Tannhelsetenesta - administrativ organisering og leing

Fylkesrådmennene rår fellesnemnda til å gjere slikt vedtak:

1. Tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune blir leia frå Bergen.
2. På same måte som innanfor andre fylkeskommunale sektorar og tenesteområde, skal ein innanfor tannhelsetenesta leggje opp til ei desentralisert arbeidsdeling innan tannhelseadministrasjonen.
3. Tannhelsetenesta i Vestland fylkeskommune skal vere eit framtidsretta tenesteområde av best mogleg fagleg kvalitet til beste for pasientane. Nærleiken til klinikkleiarane og den desentraliserte klinikkstrukturen tilseier at det må vere kompetansearbeidsplassar både i Hordaland og Sogn og Fjordane knytt til leing og administrasjon også etter 01.01.2020 for å ivareta eit best mogleg tenestetilbod.

Vedlegg:

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn for saka

I Meld. St. 26 (2014-2015) «Fremtidens primærhelsetjeneste – nærhet og helhet», gjorde regjeringa i mars 2015 framlegg om at ansvaret for den offentlege tannhelsetenesta i framtida skulle leggjast til kommunane. Føremålet med stortingsmeldinga var å danne grunnlaget for korleis den kommunale helse- og omsorgstenesta samla skulle utviklast for å møte framtidas utfordringar.

Meldinga slo fast at den fylkeskommunale tannhelsetenesta har høg kompetanse innan ernæring, førebygging og folkehelsearbeid. Synergieffektar ved organisatorisk integrering med det kommunale arbeidet innan helsefremjande og førebyggjande arbeid, samt nærleiksomsynet, vart halde fram som grunnlag for ei sterkare kommunal forankring for allmenntannhelsetilbodet. Med tannhelsetenesta som ei usikker framtidig fylkeskommunal oppgåve, vart ikkje tenesteområdet teikna inn som ein del av den overordna politiske og administrative organiseringa i intensjonsplanen for samanslåingsprosessen.

Under pkt. 4.1 i intensjonsplan for samanslåing av Sogn og Fjordane og Hordaland står det følgjande:

Fellesnemnda får i oppgåve å fremje forslag til den endelege politiske organiseringa innanfor desse rammene, herunder kontrollutval og administrasjonsutval. I denne vurderinga skal også tannhelsetenesta og alle nye oppgåver til det regionale folkevalde nivået vurderast/innplasserast.

Stortinget gjekk 8. juni 2017 imot framlegget om å overføre den offentlege tannhelsetenesta til kommunane, og slo dermed fast at tannhelsetenesta framleis skal vere eit fylkeskommunalt ansvar.

Innanfor rammene av intensjonsplanen har fylkesrådmennene fullmakt av fellesnemnda til å fastsetje den endelege administrative organiseringa for den nye fylkeskommunen. Fylkesrådmennene legg til grunn at fullmakta ikkje omfattar val av hovudsete for administrativ leining av tannhelsetenesta, slik dette er fastlagt for dei andre fylkeskommunale sektorområda gjennom intensjonsplanen. Fylkesrådmennene ønskjer gjennom denne saka å leggje på plass den overordna leiinga innanfor tannhelseområdet for den nye fylkeskommunen, og føreslår at fylkesdirektøren for tannhelsetenesta får hovudsete i Bergen.

Fylkesrådmennene var i utgangspunktet innstilte på at tannhelseområdet burde handsamast i samanheng med at nye fylkeskommunale oppgåver skulle innarbeidast i den politiske og administrative hovud strukturen framover våren og sommaren 2018. Når det regjeringsoppnemnde ekspertutvalet si innstilling no får ein høringsperiode på 3 månader, ser fylkesrådmennene at Stortinget sine endelege avklaringar knytt til overføring av nye oppgåver vil trekkje ut i tid. Dette tilseier at innplassering av toppleiinga innanfor tenesteområdet, som vi no veit skal liggje til fylkeskommunane også for framtida, bør leggjast på plass organisatorisk.

Den offentlege tannhelsetenesta

Det offentlege tannhelsetilbodet er regulert i Lov om tannhelseteneste. § 1-1 slår fast at:

... fylkeskommunen har ansvar for Den offentlige tannhelsetjenesten, og at fylkeskommunen skal sørge for at tannhelsetjenester, herunder spesialisttjenester, i rimelig grad er tilgjengelige for alle som bor eller midlertidig oppholder seg i fylket.

§ 1-3 definerer omfanget og kven som har rett til eit fylkeskommunalt tannhelsetilbod på følgjande måte:

Den offentlige tannhelsetjenesten skal organisere forebyggende tiltak for hele befolkningen. Den skal gi et regelmessig og oppsøkende tilbud til:

- a. Barn og ungdom fra fødsel til og med det året de fyller 18 år.*
- b. Psykisk utviklingshemmede i og utenfor institusjon.*
- c. Grupper av eldre, langtidssyke og uføre i institusjon og hjemmesykepleie.*
- d. Ungdom som fyller 19 eller 20 år i behandlingsåret.*
- e. Andre grupper som fylkeskommunen har vedtatt å prioritere.*

Forebyggende tiltak prioriteres foran behandling.

I tillegg til de prioriterte oppgavene kan Den offentlige tannhelsetjenesten yte tjenester til voksne pasienter mot betaling etter fylkeskommunens bestemmelser.

Med grunnlag i kven som har rett til eit fylkeskommunalt tannhelsetilbod, har om lag 30% av innbygarane krav på gratis tannhelseteneste. I både Sogn og Fjordane og i Hordaland vert det også gjeve eit tannhelsetilbod til vaksne betalande pasientar i den grad ein har kapasitet til dette. Tilbodet til betalande pasientar er størst i kommunar utan private tannhelsetilbod.

Tannhelsetenesta i Hordaland

Tannhelsetenesta i Hordaland har 400 tilsette fordelt på om lag 340 årsverk. Det er 45 offentlege tannklinikkar i fylket. Den største klinikken er Årstad tannklinik med 14 behandlingsrom og 30 tilsette. Tenesta er samla sett organisert i 6 tannhelsedistrikt. Kwart distrikt er leia av ein overtannlege. Fem av distrikta gjev eit allmenntannhelsetilbod til dei prioriterte pasientgruppene, medan det sjette distriktet er tannhelsetenesta sitt kompetansesenter (Tk) Vest/Hordaland.

TkVest/Hordaland er eitt av seks regionale odontologiske kompetansesentra i Noreg. TkVest/Hordaland er eigd og drive av Hordaland fylkeskommune, og lokalisert i det nye odontologibyget på Årstadvollen i Bergen. Per februar 2018 er det totalt 65 tilsette på TkVest/Hordaland. Deler av drifta er statleg finansiert ved årlege søknader til, og tildelingar frå, Helsedirektoratet.

Dei regionale odontologiske kompetansesentra er oppretta etter vedtak i Stortinget.

Kompetansesentra har følgjande hovudoppgåver/funksjonar:

- Tilbod om spesialistbehandling – både offentleg og privat tannhelseteneste kan tilvise pasientar.
- Fagleg rådgjeving og rettleiing mot både offentleg og privat tannhelseteneste.
- Forsking – ansvar for klinisk, praksisnær forskning.
- Medverknad i utdanninga av nye spesialistar.

TkVest/Hordaland har òg ein landsdekkande funksjon for å gje eit spesialisttilbod til born og unge som er fødte med leppe-, kjeve-, og ganespalte. Det er også oppretta ei eiga forskingsavdeling som driv fleire prosjekt med klinisk, praksisnær forskning. Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane og tannhelsetenesta i Hordaland har ein samarbeidsavtale om at pasientar frå Sogn og Fjordane som treng spesialistbehandling vert tilviste til TkVest/Hordaland.

Det fylkeskommunale kompetansesenteret samarbeider tett med Universitetet i Bergen (UiB) – institutt for klinisk odontologi (IKO). Det er inngått ein eigen avtale mellom UiB og Hordaland fylkeskommune som regulerer samarbeidet. IKO si hovudoppgåve er grunnutdanning av tannlegar (48 studentar kvart år) og tannpleiarar (31 studentar kvart år). Som døme på samarbeidet får 3000 born og unge sitt tannhelsetilbod på Institutt for klinisk odontologi («odontologen»), slik at studentane får røynsle med desse pasientgruppene.

Klinikkstrukturplanen for tannhelsetenesta i Hordaland vart vedteken av fylkestinget i mars 2018. Planen gjeld tidsromet 2016-30. Tendensen er at tannklinikane blir færre og større. Tannhelsetenesta i Hordaland har i dag 45 klinikkar, medan det i 2030 skal vere snaue 30 (i 1984 når fylkeskommunen overtok ansvaret for tannhelsetenesta var det 150 offentlege tannklinikkar i Hordaland).

Grunntanken bak klinikkstrukturplanen er at tannhelsetenesta i åra framover skal gje eit stabilt tannhelsetilbod av høg fagleg kvalitet. Eit vilkår for å få dette til er å sikre god rekruttering av tannhelsepersonell, og også sikre at dei tilsette blir stabile i stillingane. Nyutdanna tannlegar vil i større grad arbeide i større fagmiljø enn på små ein-teamsklinikkar. Større klinikkar gjev også eit betre tilbod til innbyggjarane fordi dei kan haldast opne både i feriar og ved sjukefråvære og permisjonar.

Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane

Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane har per i dag om lag 125 tilsette fordelt på om lag 100 årsverk. Det er ei sentral administrativ eining knytt til direktøren for tannhelsetenesta og 18 tannklinikkar og 3 ambuleringsklinikkar. Sogn og Fjordane fylkeskommune er ikkje heilt i mål med sin vedtekte reduksjon av klinikkar der ein skal ned på 18 tannklinikkar totalt, og dette skuldast m.a. enkelte utfordringar med husleigeavtalar og oppbygging av nye klinikkeiningar.

Strukturplanen for tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane vart vedteken i fylkestinget i desember 2016, gjennom saka «Tannhelsetenesta - ein framtidsretta klinikk- og tenestestruktur». Vedtaket inneber ein reduksjon i tal klinikkar frå 26 til 18. Status i omorganiseringsarbeidet i Sogn og Fjordane er slik:

- Tannklinikken i Dale vert nedlagd: ny klinikk i Askvoll er under bygging.
- Tannklinikken i Sande vert nedlagd: ny klinikk i Førde er under planlegging.
- Tannklinikken i Balestrand vert nedlagd: utviding av klinikken i Høyanger er under arbeid.
- I tillegg gjenstår oppgraderinga av tannklinikane i Stryn og Florø.

I omorganiseringsarbeidet har tannhelsetenesta dialog med kommunane for å sikre gode tilbod til pasientane i alle grupper. Dei kommunane som har teke imot tilbodet, har fått tannlegestolar til plassering i kommunale lokale, fortrinnsvis på sjukeheimane.

Tannhelsetenesta i Sogn og Fjordane har saman med Nav og Opplæringsavdelinga teke initiativ til å starte utdanning for tannhelsesekretærar ved Firda vidaregåande skule. Utdanninga starta hausten 2017 og alle elevane har praksisplass ved dei offentlege tannklinikane i fylket. Tenesta har samarbeid med Høgskulen på Vestlandet der ein underviser i oral helse alle tre studieåra på sjukepleiarstudiet. Dette meiner fylkesrådmennene gjev god kunnskap om oral helse til komande sjukepleiarar, noko som er viktig då stadig fleire eldre har eigne tenner som må takast godt vare på.

Sogn og Fjordane har tilbod til pasientar som har behov for tilrettelagt tannbehandlingstilbod på grunn av tortur, overgrep eller odontofobi (TOO). I dag er det etablert eit TOO-team i Florø, og ein ønskjer i løpet av året å få etablert enda eit team i Sogn. Teamet i Florø er statleg finansiert ved årlege søknader til, og tildelingar frå, Helsedirektoratet.

Fylkesrådmennene si tilråding

Fylkesrådmennene legg vekt på at dagens to leiingar er samde om at det fagleg og praktisk sett vil vere føremålstenleg at tannhelsetenesta blir leia frå Bergen. På same måte som innanfor andre fylkeskommunale sektorar og tenesteområde, skal ein innanfor tannhelsetenesta leggje opp til ei desentralisert arbeidsdeling i tannhelseadministrasjonen. Nærleiken til klinikkleiarane og den desentraliserte klinikkstrukturen tilseier at det må vere kompetansearbeidsplassar både i Hordaland og Sogn og Fjordane knytt til leiing og administrasjon.